

Raadsvergadering d.d. : 28 januari 2021

Afdeling : Beleid en Ontwikkeling

Portefeuillehouder : Wethouder M. van dalen

Onderwerp : Lokaal gezondheidsbeleid 2021-2025
Bergeijk

Betreffend onderdeel : Taakveld 7 "Volksgezondheid en milieu"
programmabegroting

Samenvatting

Voor u ligt de nota Lokaal gezondheidsbeleid 2021-2025. Hierin wordt het voor gemeenten verplichte preventieve gezondheidsbeleid uitgewerkt voor de gemeente Bergeijk. Deze nota volgt de nota Lokaal gezondheidsbeleid 2017-2020 op. In de gemeente Bergeijk gebeurt al veel op het gebied van preventieve gezondheid. Maar zoals uit de cijfers blijkt valt er nog genoeg te doen om de gezondheid van onze inwoners te verbeteren.

Inleiding

In aansluiting op het landelijk gezondheidsbeleid definiëren we gezondheid als meer dan 'niet ziek zijn'. Gezondheid gaat ook over veerkracht, over meedoen in de maatschappij, over betekenisvol werk of andere activiteiten en over de omgeving waarin je leeft (positieve gezondheid).

Aangesloten wordt bij de landelijke prioriteiten in het kader van preventief gezondheidsbeleid:

- A. Gezondheid in de fysieke en sociale leefomgeving
- B. Gezondheidsachterstanden verkleinen
- C. Druk op het dagelijks leven bij jeugd en jongvolwassenen
- D. Vitaal ouder worden

Advies

Instemmen met bijgevoegd raadsvoorstel en concept raadsbesluit en hiermee de raad voorstellen om:

1. De nota Lokaal gezondheidsbeleid 2021-2025 vast te stellen.
2. De nota lokaal gezondheidsbeleid 2017-2020 in te trekken.

Beoogd effect

Met ons lokaal preventief gezondheidsbeleid proberen we te bereiken dat:

- A. Gezondheid een vast onderdeel is van de belangenafweging in ruimtelijk beleid.
- B. Het aantal jaren in goed ervaren gezondheid voor mensen in Bergeijk is toegenomen. Hierbij wordt met name aandacht gegeven aan (delen van) kernen waar meer laagopgeleiden en mensen met minder inkomsten wonen.
Het aantal (extreem) eenzame mensen is afgenomen en werkzame interventies ontwikkeld zijn om eenzaamheid in Bergeijk te bestrijden.
- C. Door het project #Kempenbranie is kennis vergaard over de aard, omvang en determinanten van mentale gezondheid bij jongeren en wordt gestuurd op basis van de verkregen informatie. De Kempische jeugd en jongvolwassenen ervaren minder prestatiedruk in hun leven, doordat mentale gezondheidsvaardigheden worden gestimuleerd en de fysieke en sociale leefomgeving mentale gezondheid bevorderen. Door Het project #Kempenbranie wordt meer nadruk op het welbevinden van jeugd gelegd, dan op prestaties. Drugs zijn niet nodig om de druk van deze tijd aan te kunnen (Denormalisering drugs).

- D. Relatief meer Bergeijkse ouderen zich vitaal voelen, zodat zij (naar vermogen) kunnen blijven participeren in de samenleving.
Door Leefsamen en het onderhouden van 6-minuten-zones het veiligheidsgevoel van Bergeijkse ouderen is vergroot.
Bergeijk heeft een leefomgeving gecreëerd, die de burgers van Bergeijk verleidt tot een gezonde leefstijl. Dit is met name het resultaat van het aanpalende beleid (dementievriendelijke gemeente, aangepast bouwen, BErgeijk Active, Volkshuisvesting).

Argumenten

1.1 De gemeente Bergeijk is verantwoordelijk voor het lokale preventieve gezondheidsbeleid en de uitvoering ervan.

De Wet publieke gezondheid (Wpg) is in 2008 vastgesteld en regelt de organisatie van de publieke gezondheid, de bestrijding van infectieziekten, crisis en de isolatie van personen/vervoermiddelen die internationaal gevaren kunnen opleveren.

Op basis van de Wpg stelt de gemeenteraad iedere vier jaar een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid vast waarin het college van burgemeester en wethouders uitvoering geeft aan de in de artikelen 2, 5 en 6 van de Wpg genoemde taken en uitvoering geeft aan de in artikel 16 genoemde verplichting.

1.2 De basis van Nota lokaal gezondheidsbeleid 2021-2025 bestaat uit een aantal elementen.

Deze elementen worden gevormd door:

1. In de Nota landelijk gezondheidsbeleid 2020-2024 wordt gezondheid gezien als meer dan 'niet ziek zijn'. "Gezondheid gaat ook over veerkracht, over meedoen in de maatschappij, over betekenisvol werk of andere activiteiten en over de omgeving waarin je leeft. Mensen zijn er in beginsel zelf verantwoordelijk voor dat ze gezond eten, goed voor zichzelf zorgen, voldoende bewegen, sociale contacten onderhouden en naar school of werk gaan. Maar niet iedereen leeft in de omstandigheden om zelf gezonde keuzes te maken en de dagelijkse verleidingen te weerstaan. Sommige mensen hebben daarvoor te weinig grip op hun gezondheid en missen het vermogen om die grip te vergroten. Ook is er een grote groep mensen met een beperking, die niet zonder meer in staat is om mee te doen in de maatschappij. De rol van preventie is in de afgelopen jaren hoger op de agenda gezet door verschillende bestuurders en (maatschappelijke) organisaties.
2. In het Nationaal preventie-akkoord wordt een samenhangend pakket met maatregelen gepresenteerd die gezamenlijk bijdragen aan een gezonder Nederland.
De ambities van het Nationaal preventie-akkoord zijn gericht op een gezonder Nederland in 2040. Er wordt veel meer ingezet op preventie en minder op zorg. Een gezonde leefstijl staat voorop.
Mensen, jong en oud, worden gestimuleerd om gezonde keuzes te maken. Preventie staat op het netvlies van zorgprofessionals.
In het nationaal Preventie-akkoord is gekozen voor preventie op de thema's roken, overgewicht en problematisch drinken.
3. In het coalitieakkoord 'Samen Doen!' van CDA en VVD Bergeijk wordt de koers voor de komende jaren geschetst (2018-2022). De visie en uitgangspunten van het coalitieakkoord en van dit beleidsplan Lokaal gezondheidsbeleid sluiten naadloos op elkaar aan als het gaat om gezonde inwoners in een gezonde leefomgeving. In het coalitieakkoord staat beschreven dat de uitdagingen en opdrachten op het gebied van leefbaarheid voortvarend worden aangepakt. Verder wordt in het coalitieakkoord beschreven dat de afgelopen jaren een stevige basis is gelegd voor goede zorg aan inwoners van Bergeijk.
In dit beleidskader ligt daarom ook de nadruk op het blijvend ondersteunen van de basis die reeds is gelegd en het verder uitbreiden hiervan door ruimte te creëren voor nieuwe initiatieven. Preventie, samenwerking, gebruik maken van landelijk en regionaal aangeboden kansen en initiëren van/meedoen aan innovatieve projecten staan centraal. Alleen op deze manier bereiken we dat onze inwoners gezond worden en blijven in een gezonde leefomgeving.
4. Op basis van de uitgevoerde monitors heeft de GGD-BZO haar Toekomstverkenningen 2019 (TVK 2019) uitgewerkt voor de regio Brabant Zuidoost, maar ook per gemeente. De GGD vat

de enquêtes die ze in een periode van vier jaar afneemt samen in de toekomstverkenningen en geeft hiervan per gemeente en per thema uitwerking aan. Ze vat de cijfers samen en geeft richting aan te toekomst. Eveneens geven ze per thema tools en andere ervaringen mee.

5. In het kader van het preventieve lokale gezondheidsbeleid voor jongeren is #Kempenbranie één van de belangrijkste projecten. IJslandse jongeren waren 20 jaar geleden nog de grootverbruikers van Europa van sigaretten, drank en drugs. Door een andere manier van preventie, gebruiken zij nu het minst van alle Europese jongeren. Vanwege de goede resultaten van de IJslandse aanpak, onderzoeken nu onder andere de Kempengemeenten samen met het Trimbosinstituut en het Nederlands Jeugdinstituut hoe zij de IJslandse aanpak kunnen gebruiken. De IJslandse aanpak wordt gekenmerkt door een cyclische aanpak van gegevens opvragen- plannen maken- plannen uitvoeren-resultaten meten- plannen aanpassen et cetera. Dit is wetenschappelijke aanpak met bewezen resultaten.
6. Bergeijk werkt met betrekking tot het preventieve gezondheidsbeleid intensief samen met de andere Kempengemeenten Reusel-De Mierden, Bladel en Eersel. Ook worden vele andere Kempische stake-holders, partners betrokken bij de opzet en uitvoering van het preventieve gezondheidsbeleid, zoals scholen, huisartspraktijken, verloskundigen, jeugd- en jongerenwerkers, CJG+, (sport-)verenigingen et cetera. Door met de Kempen samen te werken maken we meer kans op (financiële) ondersteuning van het Rijk en kunnen we de ondersteuning van de GGD effectiever inzetten. Ook is de belasting van regionale partners minder groot bij een gezamenlijke aanpak.

1.3 De voorliggende nota is op een andere manier tot stand gekomen dan de vorige nota en heeft ook een andere opzet

De vorige nota gezondheidsbeleid is tot stand gekomen na een uitvoerige consultatie van de inwoners, vrijwilligers en professionals van de verschillende kernen van Bergeijk. De voor u liggende nota is tot stand gekomen op basis van kennis en ervaringen van en met het preventieve gezondheidsbeleid, lokaal, regionaal en landelijk. Ook het aanpalend beleid uit andere vakgebieden is hierbij meegenomen. Was in 2016 Positieve gezondheid nog een concept dat bij ons weinig leefde, nu vormt het de rode draad van het hele preventieve gezondheidsbeleid. Ook in Bergeijk is gezondheid breder dan je niet ziek voelen en wordt gezien dat gezondheid meerdere leefgebieden raakt.

1.3 Uit de cijfers blijkt dat de gezondheid van de Bergeijkse jongeren nog kan verbeteren (hoofdstuk 3)

Zo drinkt bijvoorbeeld ruim 4 op de 10 jongeren in klas 3 of 4 van het VWO alcohol, ondanks het wettelijk verbod. Bovendien vindt de meerderheid van de Bergeijkse ouders alcoholgebruik onder de 18 jaar verantwoord. Circa 11% van de jongeren krijgt alcohol van hun ouders. Ook is in Bergeijk 35% van de volwassenen en 44% van de ouderen eenzaam. Bij de ouderen is de groep (zeer) ernstig eenzamen gegroeid; zowel de emotionele als de sociale eenzaamheid neemt toe. Naar verwachting stijgt het aandeel (zeer) ernstig eenzamen bij de totale groep 19-plussers naar 10% in 2040. In Bergeijk zijn al circa 80 jongeren (zeer) ernstig eenzaam. Bijna de helft van de inwoners in Bergeijk voldoet aan de beweegrichtlijn, maar bij de andere helft is nog ruimte voor verbetering.

1.5 Deze kadernota vormt de kapstok voor het uit te voeren preventieve gezondheidsbeleid

Uitgangspunten van de nota zijn:

- We werken vanuit het concept positieve gezondheid.
- Er wordt integraal ingestoken, gezondheidsvraagstukken zijn vaak domein overstijgend.
- Kwetsbare groepen krijgen extra aandacht.
- Er wordt getracht om de sociale omgeving te activeren en gebruik te maken van burgerkracht om ons preventief gezondheidsbeleid tot uitvoering te brengen.
- Flexibiliteit is belangrijk om in te kunnen spelen op ontwikkelingen die zich voordoen.
- Er wordt gewerkt aan duurzame veranderingen, hiervoor is vaak een lange adem nodig.
- Nationaal, regionaal waar het kan en lokaal/kerngericht waar het moet.
- Er wordt aangesloten bij het landelijke beleid.

1.5 Deze kadernota is een integrale nota

Het gezondheidsbeleid heeft raakvlakken met vele andere beleidsvelden, zoals ruimtelijke ordening, armoedebeleid, Wmo-beleid, sportbeleid et cetera. Vanuit al deze beleidsvelden wordt ook gewerkt

aan gezondheidsaspecten. In deze nota wordt daarom het aanpalende beleid uitdrukkelijk meegenomen.

Kanttekeningen

1.1 De zes dimensies van positieve gezondheid vormen de belangrijkste indicatoren

De scores op de zes dimensies van positieve gezondheid (zie paragraaf 4.2.1 en bijlage 3) vormen de belangrijkste indicatoren in het proces van meten- uitvoeren-meten en bijstellen.

Het is lastig om een direct, causaal verband aan te tonen tussen de gemeentelijke inzet op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en het outcome resultaat. Het realiseren van de outcome ambitie is immers maar beperkt aantoonbaar direct te koppelen aan gemeentelijke inspanningen. Er zijn veel meer partijen en factoren welke invloed hebben in en op het sociale domein. Dat mag echter geen reden zijn om geen outcome ambitie per project vast te leggen. Alle gegevens met betrekking tot de gezondheid van de Bergeijkse inwoners zijn te vinden op: <http://www.ggdkompas.nl/>.

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Maatschappelijk verantwoord inkopen

Er is geen sprake van een inkoop/aanbesteding naar aanleiding van dit voorstel.

Communicatie

De nota is op 27 oktober besproken in de ASD. Bijgaand vindt u het advies van de ASD en onze reactie daarop.

Uitvoering

In deze nota worden de kaders gesteld van ons gezondheidsbeleid voor de komende periode. Acties worden genoemd, maar niet uitgewerkt, dat gebeurt in eigen actieplannen. De belangrijkste projecten voor de komende periode zijn:

- #Kempenbranie
- Denormalisering drugsgebruik
- Leefsamen e-health
- Kansrijke start
- Een tegen eenzaamheid
- Gezond ouder worden

De effecten van (de maatregelen tegen verspreiding van) COVID-19 worden bij deze projecten mee genomen.

Bijlagen

- Nota lokaal Gezondheidsbeleid 2021-2025 Bergeijk
- Raadsbesluit

Advies Raadscommissie

De commissie MZ heeft in haar vergadering d.d. 12 januari 2021 geadviseerd om

<Wordt ingevuld door Griffier>

Burgemeester en wethouders van Bergeijk,

H.A.J. Loos

A. Callewaert – de Groot

Raadsvoorstel

Secretaris

Burgemeester